

Īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojuma izvērtējuma kopsavilkums

Pētījuma mērķis un konteksts

Īslaicīgās uzturēšanās mītne (ĪUM) ir nozīmīgs sociālais resurss Rīgas valstspilsētas pašvaldībā, kas sniedz atbalstu sociālā riska klientiem. Tomēr trūka precīzas informācijas par klientu vajadzībām, pakalpojuma atbilstību un tā ietekmi uz klientu dzīves situāciju pēc pakalpojuma saņemšanas. Pētījuma galvenie uzdevumi bija noskaidrot ĪUM klientu sociālo portretu, izvērtēt pakalpojuma procesu un tā efektivitāti, kā arī starpinstitucionālās sadarbības aspektus.

Pētījuma dizains

Pētījums tika veidots kā kvalitatīvais izvērtējums, lai detalizēti izprastu ĪUM klientu vajadzības, pakalpojuma īstenošanas procesu un starpinstitucionālās sadarbības ietekmi.

Galvenie pētījuma jautājumi:

- Kāds ir ĪUM klientu sociālais portrets un viņu vajadzības?
- Kā notiek klientu atlase un kā tiek izvērtēta viņu atbilstība pakalpojumam?
- Kāds ir pakalpojuma saturs un tā ietekme uz klientu sociālo situāciju?
- Cik efektīva ir starpinstitucionālā sadarbība un kā tā ietekmē pakalpojuma norisi?

Pētījuma metodes:

- Daļēji strukturētas intervijas ar ĪUM darbiniekiem, klientiem, patversmju un sociālo dienestu darbiniekiem.
- Lietu analīze un dokumentu pārskats par ĪUM klientu plūsmu un pakalpojuma izmantošanu.

Pētījums tika veikts no 2024. gada maija līdz jūlijam.

Galvenie secinājumi

1. Klientu profils un sociālā dinamika

- Lielākajai daļai pašreizējo ĪUM klientu būtu jāatrodas citās institūcijās, piemēram, sociālās aprūpes centros (SAC), grupu dzīvokļos u.c.
- Liela daļa klientu ir personas ar garīga rakstura traucējumiem (GRT), kuri gaida vietu grupu dzīvokļos vai SAC, pilngadīgi bāreņi, kā arī personas ar atkarībām vai pēc ieslodzījuma.
- Klienti, kas nonākuši krīzes situācijā, ar atbilstošu atbalstu spēj veiksmīgi uzsākt patstāvīgu dzīvi, taču reāli to panāk tikai aptuveni 5% klientu.

2. Pakalpojuma pieejamība un efektivitāte

- ĪUM klienti lielākoties par pakalpojumu uzzina no līdzcilvēkiem vai patversmju un sociālo dienestu ieteikumiem.
- Uzturēšanās laiks (seši mēneši) bieži ir nepietiekams, lai klients varētu nostabilizēties – iegūt dzīvesvietu, atrast darbu, sakārtot invaliditātes statusu.
- Klientiem ar GRT sešu mēnešu laikā bieži vien nav iespējams nokārtot invaliditāti ilgstošo medicīnisko izmeklējumu dēļ.

3. Profesionālo robežu un sadarbības izaicinājumi

- Sociālā gadījuma vadītāju profesionālās robežas nav skaidri noteiktas, kas izraisa neskaidrības institūciju sadarbībā.
- Lielākajā daļā gadījumu ar klientiem pamatā strādā ĪUM darbinieki, savukārt Rīgas Sociālā dienesta (RSD) darbinieki pilda vairāk uzraudzības funkciju.
- Sadarbība starp sociālajiem dienestiem un ĪUM tiek vērtēta kā funkcionāla, tomēr bieži vien formāla un ne pietiekami regulāra.

4. Klientu vajadzības un pakalpojumu sniegšana

- Primārās klientu vajadzības ir pamatvajadzību nodrošināšana: dzīvesvieta, ēdiens, miegs, apģērbs, drošība.
- Darbs ar klientiem notiek caur motivējošām pārrunām, sadzīvisko prasmju attīstīšanu, darba un dzīvesvietas meklējumu atbalstu.
- Klienti, kuri ir nokļuvuši krīzes situācijā, sākotnēji vairākas dienas vienkārši atpūšas un atgūstas, pirms spēj aktīvi iesaistīties rehabilitācijas procesā.

Ieteikumi un uzlabojumi

1. Pārskatīt klientu atlases kritērijus

- Skatīt iespēju stingrāk diferencēt klientu grupas un piemērot tiem atbilstošus pakalpojumus, lai ĪUM nefunkcionētu kā ilgstošas aprūpes centrs.

2. Pagarināt uzturēšanās laiku klientiem ar ilgāku rehabilitācijas vajadzību

- Klientiem ar invaliditātes kārtošanas vajadzību, darba meklējumiem un dzīvesvietas stabilizēšanu būtu nepieciešams ilgāks atbalsts.

3. Stiprināt cilvēkresursus

- Papildināt darbinieku skaitu, jo pašreizējā situācijā darbinieki nevar pilnvērtīgi nodrošināt sociālā darba prasības un individuālu pieeju.

4. Noskaidrot un definēt sociālo gadījumu vadītāju atbildības robežas

- Precīzāk noteikt, kuros gadījumos sociālo gadījumu vada ĪUM darbinieks un kuros – RSD sociālais darbinieks.

5. Integrēt ĪUM kā daļu no plašākas sociālās rehabilitācijas sistēmas

- Izvērtēt iespēju pielāgot ĪUM darbību atbilstoši krīzes centru ģimenēm ar bērniem modelim, lai nodrošinātu efektīvāku rehabilitāciju pilngadīgām personām.

Noslēgums

Īslaicīgās uzturēšanās mītne ir būtisks resurss cilvēkiem, kuri ir nonākuši īslaicīgā krīzes situācijā un vēlas atgriezties patstāvīgā dzīvē. Tomēr pašreizējā situācija liecina par nepieciešamību precīzāk diferencēt klientu grupas, uzlabot starpinstitucionālo sadarbību, pagarināt uzturēšanās termiņu tiem, kam nepieciešams ilgāks rehabilitācijas laiks, kā arī stiprināt darbinieku kapacitāti, lai nodrošinātu efektīvu un personalizētu atbalstu klientiem.